

ДОКЛАД

НА

**ПОСТОЯННАТА КОМИСИЯ ПО СОЦИАЛНИ И ПРАВНИ НАУКИ, СИГУРНОСТ И
ОТБРАНА ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ИЗВЪРШЕНОТО ОЦЕНЯВАНЕ ПО ПРОЦЕДУРА
ЗА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА СПЕЦИАЛНОСТ ОТ РЕГУЛИРАНИТЕ
ПРОФЕСИИ**

“ПРАВО”

В ПЛОВДИВСКИ УНИВЕРСИТЕТ „ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ“

Уважаема г-жо Председател на АС на НАОА,

Постоянната комисия по социални и правни науки, сигурност и отбрана представя на Вашето внимание настоящия доклад за резултатите от извършеното оценяване по процедурата за програмна акредитация на специалност от регулираните професии „Право“ от професионално направление 3.6 Право в Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“.

Докладът е разработен съгласно чл. 88а, ал. 5, т. 2 от ЗВО и чл. 33, ал. 1, т. 2 и чл. 35, ал. 1 от ПДНАОА и приетите от Акредитационния съвет на НАОА (20.10.2016 г.) критерии за програмна акредитация на специалностите от регулираните професии в съответствие със стандартите и насоките за осигуряване на качеството в европейското пространство за висше образование (ESG)- част 1 /1-10/ и по смисъла на чл.78, ал.3 от ЗВО.

СЪДЪРЖАНИЕ

- I. Хронология на процедурата
- II. Изпълнение на препоръките от предходната акредитация
- III. Констатации и оценки за изпълнението на критериите за програмна акредитация на специалност от регулираните професии в европейското образователно пространство за висше образование /ESG/ – част 1 (1-10) и по смисъла на чл. 78, ал. 3 от ЗВО /Таблица 4/, приети от АС на НАОА на 20.10.2016
- IV. Заключение
- V. Проект на препоръки на постоянната комисия

I. ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА

№ по ред	Решения	Номер и дата на протокол / дата на извършено действие
1.	Откриване на процедурата от АС	протокол № 20 от 07.09.2017 г.
2.	Утвърждаване на състав на ЕГ от АС	Протокол № 2 от 25.01.2018 г.
3.	Извършено посещение на ЕГ във ВУ	периода 19–21 февруари 2018 г.
4.	Обсъждане и приемане на доклада на ЕГ от ПК	протокол № 8 от 18.04.2018 г.
5.	Обсъждане и приемане на доклада на ПК и изпращането му до ВУ за становище	протокол № 8 от 18.04.2018 г.
6.	След изтичане на срока по чл. 35, ал.2 от ПДНАОА (отн. становището на оценяваната институция) ПК предоставя доклада на АС	

Определената от Акредитационния съвет на НАОА Експертна група по процедурата е в състав:

Ръководител:

1. Проф. д-юн Юлия Бояджиева – Българска асоциация по криминология;

Членове:

2. Проф. д-р Ганета Минкова – Софийски университет „Св. Климент Охридски“;

3. Христо Кутиев – докторант в ИДП – Българска академия на науките.

Наблюдаващ процедурата член на ПКСПНСО: Светослав Мишев

II. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКИТЕ ОТ ПРЕДХОДНАТА АКРЕДИТАЦИЯ

С решение на Акредитационния съвет на НАОА (протокол № 1304.07.2013 г.) е дадена акредитация на специалност от регулираните професии “Право“, образователно-квалификационна степен „магистър“ в Юридическия факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ на основание на обща оценка по критериите 8,99 (осем цяло и деветдесет и девет стотни). Определен е срок на валидност на акредитацията от 5 (пет) години. Определен е капацитет на специалността от 1300 (хиляда и триста) студенти.

Формулирани са две препоръки:

1. Да се разшири материалната база, като се осигурят достатъчно кабинети за преподавателите.

2. Да се разработи стратегия за общата рамка на развитие на научноизследователската дейност.

Въз основа на доклада на експертната група Постоянната комисия констатира, че дадените препоръки от предходната акредитация са изцяло изпълнени.

III. КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА СПЕЦИАЛНОСТТА ОТ РЕГУЛИРАНИТЕ ПРОФЕСИИ В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СТАНДАРТИТЕ И НАСОКИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ЕВРОПЕЙСКОТО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИШЕ ОБРАЗОВАНИЕ/ESG/- ЧАСТ 1 /1-10/ И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 78, АЛ. 2 ОТ ЗВО (ТАБЛИЦА 4)¹

Въз основа на изводите на Експертната група в доклада се оценява изпълнението/неизпълнението на всички критерии за програмна акредитация на специалност от регулираните професии в съответствие с ESG- част 1 /1-10/ и по смисъла на чл. 78, ал. 3 от ЗВО, както следва:

Стандарт 1. Политика за осигуряване на качеството

Критерий 1.1. При извършване на обучение по специалността от регулираните професии се поддържа и развива политика за осигуряване на качеството, която се оповестява и е част от стратегическото управление на висшето училище.

По 1.1.1.

Юридическият факултет на ПУ „Паисий Хилендарски“ осъществява обучение на студенти в ОКС „магистър“ по държавно регулираната специалност “Право” и по две магистърски програми: „Публична администрация” и „Международни отношения”. Образователната дейност на Факултета е организирана в съответствие с мисията, целта и задачите на Университета, отразени в *Стратегията за развитие на ПУ „Паисий Хилендарски“ (2011—2020)*. Целта на обучението по специалност „Право” е да се подготвят висококвалифицирани специалисти, които с работата си в системата на съдебната и изпълнителната власт, адвокатурата, частния и неправителствения сектор да допринасят за защитата на националния и европейския правен ред и за развитието на правната доктрина и практика.

Възприетото структурно деление на Юридическия факултет на *пет катедри* според основните области на научното познание в правната сфера: „Публичноправни науки”, „Гражданскоправни науки”, „Международно право, международни отношения и право на Европейския съюз”, „Наказателноправни науки”, „Теория и история на правото”, оптимизира в достатъчна степен учебния процес.

По 1.1.2.

В Юридическия факултет наблюдението, оценяването, поддържането и усъвършенстването на качеството на обучението се основава на действащата в ПУ *Система за осигуряване, поддържане и развиване на качеството на обучението и на образователния продукт* (наричана по-нататък в доклада „Система за качеството“), приета от АС на ПУ от 2005 г.. Акценти в провежданата политика за осигуряване на качеството са *вътрешноинституционалната самооценка* на състоянието и тенденциите във факторите за осигуряване, поддържане и развиване качеството на обучението и *външната оценка* на качеството на образователния продукт (оценка на завършили студенти, на работодатели, оценки при акредитации по линия на НАОА).

Политиката на Пловдивския университет в областта на управлението на качеството е публично оповестена, като е осигурен свободен достъп до специализираните сайтове на Университета [<https://uni-plovdiv.bg/>] и на ЮФ [<http://law.uni-plovdiv.bg/>]. На университетския сайт са публикувани документи относно целите, задачите, функциите,

¹ Оценяването се извършва съгласно приетите от Акредитационния съвет Методика за оценяване по критериалната система на НАОА и Правила за гласуване на процедури за акредитация и за оценяване на проекти.

структурата и съдържателните изисквания на системата за оценяване и поддържане на качеството на обучение и на академичния състав, обвързани с визията, целите и стратегията на Университета. Представители на студентската общност участват в наблюдението на вътрешната система за оценяване и поддържане качеството на обучението и на академичния състав в ПУ. При анкетирането и при обсъждането на резултатите от него участват и представители на Факултетния студентски съвет. Чрез периодичното обсъждане и огласяване на резултатите от регулярно провежданите проучвания относно управлението на качеството се изпълнява една от задачите на Системата по качеството, а именно осигуряване на прозрачност на дейността (ясни и прозрачни правила и процедури)[<http://law.uni-plovdiv.net/sistema-za-kacestvo;jsessionid=...>].

Пряка отговорност за дейностите по качеството носи *Университетската комисия по качеството и акредитацията*, която координира своите действия с други комисии и с колективните органи на управление на Университета. Комисията помага за въвеждането на критерии, правила и регламенти, които регулират различни страни от учебния процес и отношенията между преподаватели и студенти, съгласно Правилника за устройството и дейността на ПУ.

Параметрите за оценка на качеството са широкообхватни и включват: реализиран прием и капацитет; научно израстване на преподавателския състав; научни публикации; участие в научни проекти – университетски, национални и международни; реализация на студентите; акредитационен и следакредитационен контрол и т.н.

Целите на Системата за качеството при Юридическия факултет са:

- съответствие между реалните и обявените образователни и квалификационни характеристики на учебните планове и програми за всички специалности, за обучение по които е акредитиран ЮФ (специалност „Право“ – редовно и задочно обучение, ОКС „Публична администрация“, ОКС „Международни отношения“, както и 11 докторски програми);

- съответствие и баланс между постигнатото академично качество на образователния продукт с търсеното пазарно качество, с очакванията и нуждите на студентите, докторантите, работодателите и обществото;

- непрекъснато подобряване нивото на обучението на студентите и докторантите съобразно мисията, стратегическите цели и задачи за развитието на Юридическия факултет [<http://law.uni-plovdiv.net/obucenie;jsessionid=46...>].

По 1.1.3.

За ЮФ на ПУ изграждането и прилагането на политика за взаимовръзка между научните изследвания и обучението в рамките на националния и институционалния контекст е важен аспект на осигуряването на висока ефективност на цялостната политика за осигуряване на качеството. Резултатите от научните изследвания в областта на правото задължително се реализират в преподаваното учебно съдържание, учебниците и учебните помагала, с които се осигурява обучението във Факултета.

Критерий 1.2. Управление на качеството на образованието.

По 1.2.1.

В ЮФ на ПУ има изградена постоянно действаща организация за управление качеството на учебния процес, осъществявана чрез дейността на факултетната Комисия по качеството, деканското ръководство и ръководителите на катедри.

Периодично се провеждат обучения във връзка с привеждане състоянието на

образователната дейност с актуалните изисквания. Специално по повод на приетата нова критериална система на НАОА от 2016 г. и във връзка с функционирането на Системата за осигуряване, поддържане и развиване на качеството на обучение и образователния продукт на ПУ още в началото на 2017 г. в Юридическия факултет са проведени обучения за запознаване на членовете на Комисията по качеството в ЮФ и на нехабилитираните преподаватели от ЮФ с присъствие на представители на Факултетния студентски

съвет. Обученията са проведени от представителя на ЮФ в Университетската комисия по качеството и акредитацията и от зам.-декана по акредитацията на ЮФ.

По 1.2.2.

В Юридическия факултет във връзка с поддържането на коректни и принципни персонални взаимоотношения между студенти, преподаватели и служители, както и във връзка със съблюдаването на академичната почтеност и проявата на непримиримост към академични измами и дискриминация във всякакви форми се прилага *Етичният кодекс на работещите в ПУ*. Комисията по етика на ПУ администрира и разглежда жалби и сигнали за конфликти между студенти и преподаватели, между преподаватели по повод учебната и научноизследователската дейност, между преподаватели и служители на ПУ.

Констатации за изпълнение на Стандарт 1.

- *Обучението по специалност „Право“ е в съответствие с обявените мисия, цели и задачи на ПУ и на ЮФ. Повишаването на качеството на обучение в Юридическия факултет е един от основните приоритети на ръководството на факултета. Тенденцията е на подобряване на качеството в редовната и задочната форми на обучение в съответствие със стандартите, чрез пълноценно използване на външните и вътрешните ресурси – академичен състав, материална, информационна и вътрешно нормативна база.*

- *Институционалната система за качество е адекватен регулатор на цялостната дейност на ЮФ на ПУ, като същата отразява и спецификата ѝ.*

- *Има изградена и функционираща организация за управление на качеството на учебния процес и свързаната с него преподавателска дейност. Активното участие на голяма част от преподавателите в ЮФ на ПУ дава широка представителност на създадените органи и комисии, пряко ангажирани с качеството на учебния процес.*

- *В достатъчна степен са гарантирани залегналите в ЗВО академични свободи и нетърпимост към всякакви форми на дискриминация, изпитни измами и плагиатство, като за целта са приети правила и процедури за предотвратяването и санкционирането им. Общ акт в тази насока е Етичният кодекс на работещите в ПУ, а спецификите на направлението са отразени в Правилата за разглеждане на предложения, жалби и сигнали от студенти и преподаватели на ЮФ.*

Стандарт 2. Разработване и одобряване на програмите

Критерий 2.1. Юридическият факултет на Пловдивския университет извършва обучение по специалността „Право“, като прилага процедури за разработване, одобряване, наблюдение и обновяване на учебните планове и програми, отчитайки интересите на партньорските организации, потребителите на кадрите на Факултета и студентите.

По 2.1.1.

Относно специалността „Право“ се спазват изискванията на *Наредбата за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалността "Право" и професионална квалификация „юрист“*, което се отразява в учебния план на специалността.

Учебните програми в ЮФ се разработват според европейския формат *ECTS label* за стандартизирана учебна документация (учебни планове и курсове по специалността), приет с решение на АС на ПУ от 19.12.2012 г. Учебните дисциплини се обсъждат в рамките на съответните катедри, които обезпечават провеждането им.

При създаване на нови учебни дисциплини, разделяне или сливане на съществуващи дисциплини, предложенията се придружават от изготвен писмен проект за Учебна програма по утвърдени от АС на ПУ макети, хорариум, вид на дисциплината (задължителна, избираема или факултативна), кредити, курс и семестър, в който ще се изучава, водещ преподавател. Постъпилите предложения от катедрите се обсъждат на Декански съвет. Те се преценяват за съответствие с НЕДИ и цялостната натовареност на студентите и

преподавателите. Деканският съвет утвърждава окончателния проект за промени в учебния план до края на месец февруари. Той се предоставя за мнение и становища на Факултетния студентски съвет на ЮФ и на институции – потребители на кадри на ЮФ.

Промените в учебния план се приемат от Факултетния съвет на ЮФ и се внасят за утвърждаване от АС на ПУ. На заседанието на ФС задължително се предоставя и информация за постъпилите мнения и становища от ФСС на ЮФ и на институции – потребители на кадри на ЮФ. След преценяване на целесъобразността и изпълнимостта на препоръките, те се отразяват при приемането или актуализирането на учебния план.

Промените в учебните планове влизат в сила от следващата учебна година. Актуалните учебни планове за предстоящата учебна година по курсове и форма на обучение се публикуват в специализирания сайт на ЮФ.

Спазването на регламентираната процедура, системните обсъждания на различни нива във Факултета и административният контрол се осъществяват от ръководителите на катедри и заместник-декана по учебната дейност.

От създаването си през 1992 г. до момента специалността „Право” в ЮФ на ПУ представлява традиционен интерес от страна на кандидат-студентите, доказателство за което е ежегодното изпълнение на броя на заетите места за прием, определен от Министерския съвет.

По 2.1.2.

Политика на ЮФ на ПУ е тясното сътрудничество между университетското преподаване и обучението с участието на партньори от реалния сектор за придобиване на практически умения. Изработена е *Анкетна карта за проучване мнението на потребители на кадри относно качеството на обучение, знанията, уменията и професионалната подготовка на студентите от ЮФ на ПУ „Паисий Хилендарски“*. Резултатите от ежегодните проучвания се обобщават и анализират от Комисията по качество към ЮФ, като въз основа на направените препоръки се актуализират учебните програми.

По 2.1.3.

Текущото оценяване е задължително за всички учебни дисциплини, по които се провеждат семинарни занятия. То се осъществява в рамките на семинарните занятия при предварително разработена система, която се оповестява в конспекта по учебната дисциплина. Текущите проверки на резултатите от обучението се насрочват от преподавателя, водещ семинарните занятия, съобразно предвиденото в учебната програма и хода на занятията. Преподавателят уведомява студентите предварително за обхвата на учебния материал, върху който ще бъде проведен текущият контрол.

Окончателната проверка на резултатите от обучението се извършва след приключване на учебния курс, съобразно формата на изпитване, предвидена в учебния план и конспекта. Формите на изпитване при крайното оценяване са: изпит; текуща оценка; заверка. За задължителните учебни курсове окончателното оценяване на резултатите от обучението се осъществява чрез провеждане на изпит. Той представлява систематична проверка (устна или писмена) на резултатите от проведеното в съответния учебен курс обучение, осъществена вследствие на личното представяне на всеки студент, оценено по шестобалната система.

По всяка учебна дисциплина водещият преподавател утвърждава конспект по единен образец, в който задължително се посочват и *критериите за оценяване*, като по този начин се постига тяхното *уеднаквяване (доколкото това е възможно) по отделните дисциплини.*

По 2.1.4.

Комисията по качество, ръководителите на ЮФ и на катедрите, както и преподавателите периодично следят за налични в публичното пространство стандарти и системи за изработване на учебна документация, учебни планове и курсове на други висши училища в страната, ЕС и други региони с цел сравняване на възприетите решения и повишаване конкурентоспособността на обучението на ЮФ на ПУ.

По 2.1.5.

Съгласно чл. 73 от *Правилника за устройството и дейността на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“*, административният контрол върху състоянието на учебната документация се осъществява от декана и заместник-декана по организация на учебния процес, от началника на Учебен отдел, заместник-ректора по учебната дейност и от Комисията по качество. Отделно, в ЮФ са изработени *Правила за разработване, приемане и актуализиране на учебната документация на Юридически факултет*. Учебната документация включва учебни планове, учебни програми и разписание (график) на учебния процес и изпитните сесии.

Анализ и актуализиране на учебната документация се извършва периодично в съответствие с изискванията на *Системата за осигуряване, поддържане и контрол на качеството на обучението и образователния продукт, приета от АС на Пловдивския университет*. На специализираната страница на ЮФ периодично се публикува информация за резултатите от анкетирането на студентите и на потребители относно съществуващата учебна документация.

По 2.1.6.

Предлаганите учебни програми са налични в Деканата на ЮФ. Актуализирането им се извършва съгласно *Правилата за разработване, приемане и актуализиране на учебната документация на ЮФ*. Всяка промяна в учебния план на специалността – въвеждане на нови дисциплини, отпадане на дисциплини, се прави след анализ и обосновка от съответната катедра, като се отчитат актуалните нужди на пазара на труда.

Системното анкетно проучване и съобразяване с мнението на студентите е мотивиращ фактор за тяхното участие в изготвянето и актуализирането на учебните планове и програми, академичната натовареност, изпитните процедури, графика на изпитите. В състава на Факултетния съвет са включени двама студенти и един докторант. Освен това се взема предвид мнението на Факултетния студентски съвет към ЮФ, който работи по утвърден Правилник. Мнение относно качеството на получения образователен продукт във Факултета се взема и от дипломантите чрез изготвения *Анкетен лист*. Резултатите от провежданите допитвания се обобщават от Комисията по качеството при ЮФ на ПУ и се докладват на Факултетен съвет.

По 2.1.7.

Учебната документация на специалността "Право" се разработва и оценява според общите нормативни стандарти в сферата на висшето образование и единните държавни изисквания за регулираните професии в страната. От вътрешните актове най-важно значение имат *Правилникът за устройството и дейността на ПУ* и *Правилникът за развитие на академичния състав на ПУ*. В ЮФ има приети с решение на Факултетния съвет *Правила за разработване, приемане и актуализиране на учебната документация*.

Учебните планове се изготвят според зададените стандарти в *ECTS макет*, който включва:

- учебен план на специалността (по образец);
- учебна програма (по образец) за всяка дисциплина (задължителна, избираема или факултативна), включена в учебния план.

Съотношение на задължителните, избираемите и факултативните дисциплини

Съгласно Наредбата за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалността „Право“, *задължителните дисциплини* за изучаване в юридическите факултети са 19, които съответстват на 21 задължителни дисциплини в учебния план на специалност „Право“ на ЮФ на ПУ.²ФС на ЮФ се е възползвал от даденото

²Различията в бройките – 19 за НЕДИ и 21 за ЮФ на ПУ, идва от разделянето на:

- дисциплината „Административно право и процес“ на две учебни дисциплини „Административно право“ и „Административен процес“;

право (чл. 7, ал. 4 от НЕДИ) и е увеличил задължителните дисциплини с още 11, което е с 52,4% повече от норматива. Това може да се разглежда като проява на стремеж към разширяване и задълбочаване знанията на студентите.

Констатации за изпълнение на Стандарт 2.

- *Учебните планове и програми в ЮФ на ПУ са изградени в съответствие с нормативните изисквания, като съотношението между задължителни, избираеми и факултативни дисциплини осигурява добра теоретична подготовка на студентите.*
- *Учебните програми по специалността "Право" са разработени според заложените държавни нормативни изисквания, задаващи стандартите за провеждане на обучение по специалностите от регулираните професии. Въвеждането на нови учебни планове и програми и изменението в съществуващите се осъществява, като задължително се вземат предвид мненията на студентите и на потребителите на кадри.*
- *Непрекъснато се проучва и систематизира информацията от потребителите на кадри с оглед осигуряване на връзката на учебните програми с актуалната практическа подготовка на студентите.*
- *Организацията на лекционните и семинарните занятия, разпределението на часовете и съставянето на програмите отговарят на нормативните изисквания и вътрешните правила, приети в ПУ и Юридическия факултет.*

Стандарт 3. Обучение, преподаване и оценяване, ориентирани към студентите

Критерий 3.1. Съществува система от правила и дейности, свързани със стимулиране на мотивацията и активната позиция на студентите в процеса на обучение по професионалното направление.

По 3.1.1.

В голяма степен особеностите на обучението по специалността "Право" са определени от държавните нормативни изисквания, задаващи стандартите за провеждане на обучение по специалностите от регулираните професии. *Констатира се, че учебните планове на специалността отговарят напълно на тези изисквания.* Освен изискванията се по НЕДИ задължителни учебни дисциплини, се предвиждат и други такива, както и избираеми и факултативни дисциплини и практики, отчитащи мисията, целите и задачите на ЮФ на ПУ.

Факултетният съвет утвърждава учебните планове, по които се провежда обучението в специалността „Право“ в редовна и задочна форма, и техните актуализации. Контролът върху спазването на учебните планове се осъществява от катедрените съвети, ръководителите на катедри и деканското ръководство.

Катедрените съвети и ръководителите на катедри следят за спазването на графика на учебния процес и изпълнението на годишния норматив на всеки преподавател, както и регулярното попълване на сведенията за взетите часове. Контролират състоянието на материалната база за обучение и научноизследователска дейност, анализират осигуреността на учебния процес с учебници и учебни материали, предлагат пред ФС подготвянето на нови пособия. От протоколите за заседанията на ФС, които са налични в Деканата на ЮФ, се вижда, че *всяка учебна година през акредитационния период 2013–2017 г. са правени актуализации в учебните планове за редовно и задочно обучение.* Изградена е постоянна комисия за оптимизация на учебните планове (с участие на студенти) (Протокол №25/12.11.2013 г.).

В разглеждания период учебните графици са съобразени с академичния календар на ПУ „Паисий Хилендарски“ за съответната учебна година.

- дисциплината „Търговско право“ на две учебни дисциплини „Търговско право“ I част („Дружествено право“) и „Търговско право“ II част („Търговски сделки“).

По 3.1.2.

Обучението на студентите в ЮФ на ПУ от създаването му през 1992 г. целенасочено е ориентирано към практически приложения и занимания като важен фактор за създаване и поддържане на тяхната мотивация и ангажираност. Беше установено *значително обогатяване на действащата система за практическо обучение чрез различни форми.*

Семинарната заетост на студентите е насочена приоритетно към поставяне на задания за самостоятелна подготовка и представянето им чрез мултимедийна техника. Целта е да се даде възможност на студентите да представят самостоятелно или в екип свои разработки пред аудитория, да боравят свободно с по-голям набор от правна литература, освен задължително утвърдената по учебен конспект, да анализират свободно относимата съдебна практика, да подобрят техниките за публично говорене.

По 3.1.3.

Бъдещите и настоящите студенти по право са пряко заинтересовани от придобиването на ОКС „магистър“ по специалност „Право“, което е задължително за упражняване на регулираните професии „съдия“, „прокурор“, „следовател“, „адвокат“, „съдебен изпълнител“ и „нотариус“. За заемане на длъжности като държавен служител и разследващ полицай юридическо образование не се изисква, но се смята за съществено предимство.

Степента на заинтересованост на студентите за обучение по предлаганите образователни програми се проучва чрез анкети след всеки завършен курс.

Голям интерес има към акредитираните II докторски програми, по които защитават дисертации както бивши възпитаници на ЮФ на ПУ, така и завършили други юридически факултети. Докторанти стават асистенти от ЮФ на ПУ и юридически факултети на други ВУ, действащи магистрати, юрисконсулти, адвокати, нотариуси, служители в министерства и общински администрации. Някои от докторантите впоследствие заемат високи длъжности в Специализирания наказателен съд, Комисията за установяване на имущество, придобито от престъпна дейност и други институции.

По 3.1.4.

Обучението на студентите отговаря и се придържа към съвременните методи на преподаване и оценяване. Изградена е организация и се провеждат редовни обучения на преподавателите за въвеждане и развиване на съвременни методи на преподаване на учебния материал, за водене на практическите занятия и оценяване постиженията на студентите. Организирано се и се провеждат общоуниверситетски конференции и научни семинари за обсъждане на проблеми, свързани с осъвременяването на методите на преподаване и оценяване.

По 3.1.5.

Обратната връзка между преподавателите и студентите е неразделна част от целите на ЮФ. Всеки преподавател посочва електронна поща и телефон за връзка, които да се ползват от студентите при необходимост [<http://law.uni-plovdiv.net/en/katedri>].

Интензивно се използват интернет форуми, блогове, фейсбук групи за сътрудничество между студенти, преподавателски състав и администрация. Чрез тях се създава широко дискусивно поле по проблемите на обучението. За връзка на заинтересованите групи с Комисията по качеството към ЮФ се използва електронната поща на ЮФ. Публичността на изпитните процедури е регламентирана в *Правилата за организацията на учебната дейност в специалността „Право“*.

Държавните изпитни комисии изработват специфични процедури за проверка и оценка на знанията, прикрепени към съответните програми (конспекти) за държавен изпит [<http://law.uni-plovdiv.net/en/d-rzavni-izpiti>]. Съгласно изискванията на НЕДИ, в тези комисии задължително се включват и преподаватели от други юридически факултети, както и специалисти от съдебната система, което допринася включително и за минимизиране на прояви на субективизъм.

На сайтовете на Университета и на Факултета са публично оповестени правилата и изискванията за провеждане на *докторантски конкурсни изпити*, на изпитите по време на обучението, както и за защитите на дисертации.

По 3.1.6.

Текущ мониторинг и последващ анализ се осъществяват от вътрешните структури в Юридическия факултет, които работят в посока на осигуряване, поддържане, развиване и оценяване на качеството на обучение и на образователния продукт: Факултетен съвет, деканско ръководство, Комисия по качеството на ЮФ, катедрени съвети.

Факултетният съвет обсъжда и приема материали и документи за оценка и самооценка на качеството на образователния процес. ФС обсъжда и препоръки за подобряване качеството на обучение, направени от Комисията по качеството на ЮФ след обобщаване на резултатите от регулярните анкетни проучвания. Деканското ръководство организира обучения на академичния и административния състав на ЮФ във връзка с оценяване и поддържане качеството на обучение.

По 3.1.7.

С решение на ФС на ЮФ (Протокол № 51 от 24.03.2017 г.) са приети *„Правила за разглеждане на предложения, жалби и сигнали от студенти и преподаватели на Юридическия факултет“*.

Жалбите и сигналите се депозират в Деканата на ЮФ и се разпределят за становище по компетентност до съответния ръководител на катедра или на Комисията по качество на ЮФ. При необходимост от по-обстойно разследване и при подадени групови жалби и сигнали с оплаквания от некоректно поведение в разрез с общоприетите морални и етични академични норми или случаи на корупция, Комисията по качество на ЮФ може да инициира специално анкетно проучване за установяване на реалната ситуация. Резултатите от анкетата се докладват на ФС.

За акредитационния период е постъпила една жалба от студент във връзка с проведен изпит по една от учебните дисциплини и един сигнал от студенти – отговорници на групи в курс, редовно обучение. След проучване на случаите по компетентност е установена несъстоятелност на жалбите.

Констатации по изпълнението на Стандарт 3.

- *обучението на студентите юристи в ЮФ на ПУ се провежда според съвременните изисквания за образователно-квалификационната степен „магистър“ и съгласно образователната мисия, целите и задачите на специалността „Право“. Постоянна задача на ръководството на Факултета е проучването на степента на заинтересованост на студентите за обучение по образователната програма.*

- *Използват се ясни и публично оповестени методи за оценяване постиженията на студентите. Публично е оповестена системата за провеждане на изпитни процедури, вкл. на държавни изпити и защити на дисертации. Съществува динамична и прозрачна обратна връзка между преподаватели и студенти. Ефективността на процесите, свързани с качеството на образователния процес, се гарантират чрез текущ мониторинг и периодичен анализ.*

- *Регламентирани са Правила за разглеждане на предложения, жалби и сигнали от студенти и преподаватели на ЮФ.*

Стандарт 4. Прием, развитие, признаване и дипломиране на студентите

Критерий 4.1. ЮФ на ПУ „Паисий Хилендарски“ оповестява публично приетите от него документи, очертаващи „жизнения цикъл“ на студента: прием в специалността „Право“, развитие, признаване и дипломиране, както и доказателства за последователното им и прозрачно прилагане.

По 4.1.1.

Пловдивският университет е държавно висше училище, поради което приемът на студенти и определянето на таксите за явяване на приеман изпит и обучение се извършват според ежегодните решения на Министерския съвет за утвърждаване броя на приеманите за обучение студенти и докторанти във висшите училища и научните организации на Република България и за утвърждаване на таксите за кандидатстване и за обучение в държавните висши училища. Понастоящем действат съответно Решение № 236/2017 г. и Решение № 240/2017 г., валидни за учебната 2017/2018 г.

Подобна информация за *приема на студенти* в ПУ "Паисий Хилендарски", вкл. и по „Право“, се публикува ежегодно в рамките на конкретната кандидат-студентска кампания на официалния сайт на Пловдивския университет [<https://uni-plovdiv.bg/pages/index/1184/>], като ЮФ популяризира предлаганата специалност.

Информацията за предлаганото в ЮФ обучение вече се популяризира и в *Деня на отворените врати*. Инициативата се отразява на сайта на Факултета и има много добра медийна разгласа.

Чрез Университетската информационна система студентите могат да проверяват в реално време оценките си, да намират телефонни и електронни връзки с техния инспектор от Учебния отдел, да се информират за срока за връщане на взетите книги от Университетската библиотека и др.

Чрез ползването на „Сиела Норма“ АД студентите от ЮФ на ПУ имат възможност да ползват 30% търговска отстъпка при закупуване на правен софтуер.

Информацията за *приема в акредитираните докторски програми* и сроковете за кандидатстване се обявява чрез специализирания сайт на отдел „Развитие на академичния състав и докторантури“ на ПУ [procedures.uni-plovdiv.bg].

Специално внимание се обръща на първоначалната и последващата адаптация на *обучаващите се в ЮФ на ПУ чуждестранни студенти*. През акредитационния период са се учили редовни студенти от Турция, Гърция, Русия, Украйна, Косово, Йордания, Македония, Молдова. Тяхното обучение по български език се осъществява от Департамента за езикова и специализирана подготовка към ПУ. На чуждестранни студенти по програмата „Еразъм+“ се преподават индивидуално 11 дисциплини от различните правни области.

По 4.1.2.

Поради спецификата на регулираната специалност „Право“ и строгата държавна регламентация, признаването на квалификация, придобита в друга държава, е невъзможно като цяло. Могат да се признаят оценки и кредити, придобити в друго висше училище в чужбина след експертиза за съответствието на изучаваните предмети със съществуващите предмети в учебния план на Юридическия факултет на ПУ. Този въпрос е от компетенциите на създадената във Факултета *Комисия по признаване на обучението, проведено в чуждестранни университети в рамките на системата за натрупване и трансфер на кредити*. Признаването на оценки и кредити на студенти от други юридически факултети в България също става след съответна експертиза. За целта са създадени постоянни комисии за: признаване на учебни дисциплини и кредити по учебния план на ЮФ (2013 г.); определяне на студентското положение (2013 г.).

Освен това в ЮФ на ПУ действат: Вътрешни правила за условията за прехвърляне на студенти от редовна форма на обучение в задочна (2013 г.); Условия за прехвърляне на студенти от редовна форма на обучение в задочна и условия за сливане на две учебни години в една (2014 г.); Условия за възстановяване на студентски права (2015 г.).

По 4.1.3.

Студентите и докторантите имат принципна възможност за мобилност в чуждестранни университети по линия на академичния обмен на ПУ, както и по линия на широко застъпеното международно сътрудничество на ЮФ, включително и чрез двустранни договори с университети и научни институти в страни от Европа и в САЩ.

ЮФ на ПУ има 8 сключени договори за двустранна академична мобилност с университети в Австрия, Чехия, Франция, Италия, Полша, Испания.

От 2014г. ЮФ на ПУ „Паисий Хилендарски“ насърчава транснационалната мобилност на студенти и докторанти в рамките на програмата „Еразъм+“. Осигурени са условия и процедури за информиране, привличане и осигуряване на възможности за мобилност, както и за признаването на положени изпити след експертиза за съответствието на предмета и учебния план с предметите, съществуващи в учебния план на Юридическия факултет на ПУ [<http://law.uni-plovdiv.net/programa-eraz-m>]. Нов момент е възможността всеки студент да получи финансиране за период на мобилност с обща продължителност до 12 месеца за всеки цикъл на обучение (т.е. по 12 месеца за всяка една магистърска и докторантска степен), независимо от броя и вида на мобилностите. Двата типа мобилности (обучение и стаж) могат да се комбинират.

През акредитационния период е осъществена мобилност в рамките на по 5-6 месеца от един докторант и 23-ма студенти от 2–5-ти курс.

По 4.1.4.

Участието на студентите и докторантите от Юридическия факултет в научноизследователска дейност е организирано чрез:

- включване в екипите на научноизследователските проекти, одобрени и финансирани от Фонд „Научни изследвания“ при ПУ [<https://uni-plovdiv.bg/pages/index/1286/>]. За периода 2013–2017 г. в 7-те проекта, спечелени от ЮФ за финансиране от фонда, са участвали 11 докторанта с 12 участия и 10 студента с 11 участия;
- участие в ежегодния конкурс „Студентски проекти“, организиран от ФНИ на ПУ [https://pu-science.net/?page_id=89]. На този специализиран сайт има и *Указания за подготовка на предложенията за финансиране на научноизследователски проекти*;
- Студентската юридическа научна академия [<http://law.uni-plovdiv.net/suna/>];
- Европейската асоциация на студентите по право [<http://law.uni-plovdiv.net/elsa-plovdiv/>];
- студентските клубове и кръжоци;
- редовно участие на докторантите в междууниверситетски конференции и в научни прояви, организирани от Института за държавата и правото при БАН.

По 4.1.5.

Всички въпроси, свързани с условията и реда по приема на студенти в ЮФ на ПУ „Паисий Хилендарски“, са разработени и включени в Справочник за кандидат-студента, достъпен на сайта на университета [<https://uni-plovdiv.bg/pages/index/1182>]. Справочникът запознава кандидат-студентите както с Университета, така и с Юридическия факултет, включително с дадената кратка характеристика на специалността. Предоставя се информация относно възможностите за професионална реализация. Справочникът се актуализира ежегодно преди началото на всяка кандидат-студентска кампания.

На специализирания сайт на Юридическия факултет са обявени условията за прием и за прехвърляне от други юридически факултети [<http://law.uni-plovdiv.net/priem>]. Там е публикувана и Наредбата за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалността "Право" и професионална квалификация "юрист", както и извадка от Закона за съдебната власт - глава 14 „Придобиване на правоспособност“ [<http://law.uni-plovdiv.net/dokumenti>].

Както беше вече посочено, учебната документация на специалността „Право“ се разработва според общите нормативни стандарти в сферата на висшето образование и единните държавни изисквания за регулираните професии в страната.

По 4.1.6.

Ръководството на ЮФ на ПУ е започнало изграждането на своя база данни за завършилите студенти от специалността „Право“, реализирали се в държавния и частния сектор на пазара на труда и като университетски преподаватели. Данните се събират

основно: чрез изготвяните през последните 4 години поименни списъци на работещи в съответните институции и организации служители, завършили ЮФ на ПУ, които се прилагат към анкетните карти за проучване мнението на потребителите на кадри; чрез въпросници, попълвани от завършилите студенти при тяхното дипломиране.

Констатации по изпълнението на Стандарт 4.

- *В Пловдивския университет „Паисий Хилендарски” и Юридическия факултет съществува и последователно се прилага публично оповестена вътрешна нормативна уредба, основаваща се на националната правна база, обхващаща всички етапи от „жизнения цикъл” на студента. Създадена е организация за привличане, прием и адаптиране както на българските, така и на чуждестранни студенти и докторанти.*

- *Спазват се изискванията към съдържанието на документите за получено образование и квалификация. Утвърдени са правила за признаване на квалификациите, отнасящи се до висшето образование в страната и европейския регион, както и за признаване на периоди на обучение и практика в чужбина.*

- *Развива се студентска мобилност в чуждестранни университети по линия на академичния обмен на ПУ и на международното сътрудничество на ЮФ.*

- *Има регламентирани правила за включване на студенти и докторанти в научноизследователска дейност. Чрез разнообразни форми се развива активна изследователска работа както от докторанти, така и от студенти. Кариерното развитие на завършилите студенти се наблюдава и анализира от ръководството на ЮФ на ПУ, но наличната до момента информация не е достатъчно пълна.*

Стандарт 5. Преподавателски състав

Критерий 5.1. Институциите имат разработена политика за осигуряване на качествен академичен състав чрез прилагане на прозрачни процедури като част от стратегията за развитие на специалността

Характеристика на академичния състав на ЮФ на ПУ „Паисий Хилендарски”

Структурата на ЮФ на ПУ включва: деканско ръководство; 5 катедри: „Публичноправни науки”, „Гражданскоправни науки”, „Международно право, международни отношения и право на ЕС”, „Наказателноправни науки”, „Теория и история на правото”; направление „Чуждоезиково обучение”.

Общият персонален състав на Факултета включва 60 души (към 15.02.2018 г.):

- 53 души, от които 37 (69,8%) хабилитирани и 16 (30,2%) нехабилитирани;

- 4 души (2 главни асистенти, един асистент и един преподавател) по чуждоезиково обучение;

- юрист – секретар по РАС на ЮФ; специалист-юрист (д-р); секретар на ЮФ.

Академичният състав от 53 души на ЮФ (без чуждоезиковото обучение) включва: 19 професори (35,8%); 18 доценти (34%); 9 главни асистенти (17%) и 7 асистенти (13,2%).

Общо 43 (81,1%) преподаватели притежават образователната и научна степен „доктор“, а 6 (11,3%) – научната степен „доктор на науките“. Без ОНС „доктор” са само 4 асистенти (7,6%).

Преподавателите на основен трудов договор (по смисъла на §4д от ЗВО) са над половината – 52,8%, от академичния състав. На т.нар. „втори” трудов договор са 34%, а останалите 13,2% от преподавателите (асистенти) са на срочен трудов договор.

От преподавателите (28 на брой), които са на основен трудов договор, 31,4% са професори, 46,4% – доценти и 32,2% – главни асистенти.

Възрастовата структура на преподавателския състав в ЮФ на ПУ е както следва: 25–35 години – 11,5%; 36–45 години – 30,8%; 46–55 години – 21,2%; 55–65 години – 26,9%; над 65 години – 9,6%.

Както се вижда от данните, академичният състав, осигуряващ обучението по специалност „Право“ в ЮФ на ПУ, е с балансирана възрастова структура, със значителен дял на преподавателите от младите възрастови групи и в същото време осигуряваща академична приемственост.

По отношение на *мобилността по местоживее* на преподавателите от ЮФ на ПУ се отбелязва положителна тенденция на *увеличаване дела на местните кадри* от 36% през 2012/2013 г. на 52% през 2017/2018 г. Това влияе позитивно върху ефективността на управлението на образователния процес на факултетно и катедрено равнище и осигурява регулярност на обучението на редовните и задочните студенти.

По 5.1.1.

Преподавателите от ЮФ на ПУ са назначавани на академични длъжности съобразно Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за прилагането му и Правилника за развитие на академичния състав на Пловдивския университет (2011 г.). Университетът поддържа централен общодостъпен сайт за академични процедури [<http://procedures.uni-plovdiv.bg/>], от който може да се получи информация за конкурси, рецензии, становища, решения на Академичния съвет на ПУ относно академичното развитие на преподавателския състав.

Факултетите на Пловдивския университет определят специфични правила за заемане на академични длъжности и присъждане на научно-образователни/научни степени според спецификите на областта на висше образование и на професионалното направление. В съответствие с тази политика Юридическият факултет е приел *Допълнителни критерии за придобиване на научни степени и академични длъжности в ЮФ (2011 г., посл. доп. 2013 г.)*, публикувани и на сайта [http://procedures.uni-plovdiv.bg/docs/requirements_uf.pdf?id=21].

През 2013 г. с решение на Факултетния съвет на Юридическия факултет са приети и *Вътрешни правила за провеждане на конкурс за заемане на академичната длъжност „главен асистент“*.

По 5.1.2.

За специалност „Право“ профилиращи са дисциплините съгласно чл. 7, ал. 2 от НЕДИ, които са 21. Само четири (19%) от тях се водят от хабилитирани титуляри на втори трудов договор.

От 11-те учебни дисциплини, допълнително въведени в ЮФ на ПУ като задължителни, 7 (63,6%) се водят от лица на втори трудов договор.

Има пълно съответствие между задължителните учебни дисциплини и квалификацията на водещите преподаватели съобразно специалността на заеманите от тях академични длъжности и на научно-образователните/научните степени. Това се отнася и за избираемите и факултативните дисциплини.

Преподавателите в ЮФ на ПУ както на основен, така и на втори трудов договор имат *активна изследователска и публикационна дейност*.

Важен атестат за квалифицирана и качествена обучителна дейност на хабилитираните преподаватели от ЮФ на ПУ е активната им работа по 11-те акредитирани докторски програми. Данните от дадената по-долу таблица показват успешността на тези програми. За акредитационния период по тях са се обучавали 57 докторанта в трите форми на обучение (редовна, задочна и на самостоятелна подготовка). До момента 24 докторанта (42,1%) са защитили успешно дисертации, 10 (17,5%) са отчислени с право на предстояща защита. Продължават да се обучават 20 (35,1%) от докторантите. Делът на прекратените/прекъснатите докторантски обучения е малък – 5,3% (3 души).

Натовареността на хабилитираните преподаватели като научни ръководители на докторанти от различните катедри е различна и зависи от броя на програмите и на докторантите. Има професори, които ръководят по 4–5 докторанта.

Средно на един хабилитиран преподавател от ЮФ на ПУ се падат по 1,5 докторанти за периода, а на един хабилитиран преподавател на основен трудов договор – по трима докторанти.

С оглед на своето място в обществото и социалния живот, академичният състав на ЮФ на ПУ взема активно участие в авторитетни проекти и прояви с национално и международно значение. Преподаватели от Факултета са ръководители и членове на различни специализирани и консултативни органи, участници са в работни групи, подготвящи законопроекти и подпомагащи законодателната дейност на Народното събрание. Участват в подготовката на подзаконовни нормативни актове от Министерския съвет и отраслови министерства. Дават становища пред върховните съдилища – ВКС и ВАС, във връзка с приемането на тълкувателни решения и постановления. Участват в ръководството и дейността на авторитетни наши и чужди арбитражни институции. Изключително авторитетно е присъствието на хабилитирани преподаватели от Юридическия факултет на ПУ в периода 2012–2017г. сред членовете на Конституционния съд, в Правния съвет към президента на Република България, в Международния наказателен трибунал за бивша Югославия, в международни правоохранителни прояви под егидата на ООН и ЕС, Комитета за правата на детето на ООН и др.

По 5.1.3.

Атестирането на преподавателския състав в ЮФ се извършва по реда и начина, определени в *Правилника за атестиране на академичния състав при ПУ „Паусий Хилендарски“*.

ЮФ има своя *Комисия по атестиране*, която атестира преподаватели, асистенти, главни асистенти, доценти и професори. Срокове за атестиране са:

- за нехабилитирания преподавателски състав – веднъж на 3 години;
- за хабилитирания преподавателски състав – веднъж на 5 години.

Кариерното развитие на преподавателския състав на Юридическия факултет се стимулира чрез организиране на периодични конференции на Факултета с издаването на сборници, участие в други научни конференции, оказване на съдействие в рамките на съответната катедра, както и между катедрите. Значителна роля играе тясното сътрудничество на Факултета с Института за държавата и правото при БАН.

За периода 2013–2017 г. са проведени 10 процедури за заемане на академичната длъжност „доцент“ и една – за „професор“. За придобиване на образователната и научна степен „доктор“ са проведени 28 процедури, а за „доктор на науките“ – 5. Всички хабилитационни и докторски процедури са успешни.

По 5.1.4.

Международната мобилност на преподавателите от ПУ се осъществява основно чрез програмата „Еразъм+“, която им предоставя възможност да преподават в партньорски висши учебни институции в чужбина. Целта на мобилността е обмяна на опит и подпомагане на професионалното развитие, като се осигурява една продължаваща квалификация. Продължителността на преподавателската мобилност е от 2 дни до 2 месеца.

По програмата „Еразъм+“ за Юридическия факултет се предлагат преподавателски мобилности в осем чуждестранни университета (вж. стр. 39 на Доклада-самооценка). За акредитационния период статистиката сочи *възходяща преподавателска мобилност*: 2012/2013г. – трима души; 2013/2014г. – четирима; 2014/2015г. – петима; 2015/2016г. – шестима; 2016/2017 г. – десет преподаватели.

Дългогодишна традиция на ЮФ на ПУ е кандидатстването за стипендии, отпускани от фондация „Константин и Зиновия Кацарови“ за краткосрочни изследователски престои в научни институции в Швейцария.

Като проява на международното сътрудничество преподавателите в ЮФ участват и в различни международни научни конференции.

Критерий 5.2. Научноизследователска дейност на академичния състав и участието на студентите и докторантите в нея.

По 5.2.1.

ПУ „Паисий Хилендарски“ има специализирано поделение „Научна и приложна дейност“, обслужващо научноизследователската дейност в Университета, което е на пряко подчинение на заместник-ректора по ресора „Наука и международно сътрудничество“. Статутът и дейността на поделението са уредени в *Правилника за устройството и дейността на поделение "Научна и приложна дейност"* [https://uniplovdiv.bg/uploads/site/integrationNPD/Pravilnik_NPD_2016_.pdf]. Годишно се разработват проекти по над 120 договора, материално обезпечени от: международни програми; Националния фонд "Научни изследвания"; Фонд "Научни изследвания" при ПУ "Паисий Хилендарски"; стопански договори.

В изискваната и допълнително предоставена информация е посочено, че за периода 2013–2017 г. по линия на ЮФ са сключени 7 договора за спечелени проекти, финансирани от ФНИ при ПУ. Изпълнението на проектите е ръководено от четирима професори и двама доценти. В проектите са участвали 16 хабилитирани преподаватели, 13 – нехабилитирани, 11 докторанти и 10 студенти.

По 5.2.2.

Преподавателите от Юридическия факултет имат висока публикационна активност. Част от публикациите са на чужд език. Всички лекционни курсове са обезпечени с учебни помагала. Особено внимание се обръща на задължителните учебни дисциплини, които Факултетът е длъжен да обезпечи според изискванията на НЕДИ.

В числено изражение *публикационната дейност* на преподавателите на ОТД за периода 2013–2017 г. е следната: монографии – 32; учебници и учебни пособия – 27; студии – 22; статии – 439; публикувани доклади, изнесени на научни форуми – 202 или общо 722 публикации.

Констатации по изпълнението на Стандарт 5.

- *В Юридическия факултет действат вътрешни актове, приети на университетско и факултетно ниво относно приемането на работа и атестирането на преподавателския състав.*
- *При преподаваните задължителни дисциплини съотношението между преподавателите, които работят на основен трудов договор, и тези, които работят на втори трудов договор, е добро. От гледна точка на съотношението между хабилитирани и нехабилитирани преподаватели също е постигнат необходимият баланс.*
- *Възрастовият профил на академичния състав показва, че в ЮФ на ПУ дялът на преподавателите от младите възрастови групи е значителен, като едновременно с това е осигурена академична приемственост. По отношение на мобилността по местоживееене на преподавателите от Факултета се наблюдава положителна тенденция на увеличаване дела на местните кадри.*
- *Факултетът прави необходимото чрез обучение на докторанти и стимулиране на кариерното развитие на преподавателите да създава собствени кадри, въпреки че през един продължителен период е разчитал на учени, които работят в Института за държавата и правото при БАН.*
- *Съвкупната информация по отношение на преподавателската, научноизследователската, публикационната и експертната дейност на преподавателите сочи, че академичният състав на ЮФ на ПУ е висококвалифициран, което осигурява много добро ниво на обучението във Факултета. В изследователската дейност се осигурява включването на докторанти и студенти.*

Стандарт 6. Учебни ресурси и подпомагане на студентите

Критерий 6.1. Има осигурена и непрекъснато развиваща се финансова, материално-техническа и информационна база, необходима за учебно-преподавателската, научноизследователската, творческата и спортната дейност по специалността „Право”.

Осигурено е финансиране на учебната и научноизследователската дейност

За постигане на високо качество на обучение и научни изследвания в професионално направление „Право” към ЮФ на ПУ се осигуряват финансови средства от: бюджетно субсидиране (чл. 8, т. 3 от ЗВО); участия на преподаватели, докторанти и студенти в научни проекти, финансирани от Фонд „Научни изследвания” при ПУ „Паисий Хилендарски”; собствени приходи (чл. 90, ал. 3, т. 4 от ЗВО), реализирани от провеждането на обучение в двете магистърски програми „Публична администрация” и „Международни отношения”.

Възможност за студентите юристи да получат финансиране за участия в професионално ориентирани прояви се осигурява и от Студентския съвет на ПУ, обезпечено от бюджета на Университета (чл. 72, ал. 5 от ЗВО). Прозрачност на процесите по финансиране се осигурява посредством вземането на решение от Академичния съвет (чл. 16 от Правилника за устройството и дейността на ПУ „Паисий Хилендарски”. В следакредитационния период 2013–2017 г. Студентският съвет на ПУ е подпомагал с частично финансиране различни инициативи на студенти от ЮФ.

Със средства на ЮФ студенти от факултета са били командирани и са участвали в национални състезания по решаване на казуси, международно състезание по право във Вашингтон (JessupInternationalMoot), национални студентски научни конференции и др.

ЮФ със свои средства частично финансира и обучение по международно хуманитарно право за студенти от Клуба по МХП към Факултета.

По 6.1.1.

Лекционните и семинарните занятия на студентите от специалност „Право” се провеждат в основната сграда на Ректората на ПУ „Паисий Хилендарски” и пристроените през 2013 г. два двуетажни корпуса с общо 866 м² разгъната площ. Сградите отговарят на всички нормативни изисквания с регулярно осъществяван мониторинг от съответните контролни органи. Осигурен е достъп на студенти със специални нужди.

През февруари 2013 г. на студентите от Юридическия факултет е предоставена Учебна съдебна зала, разположена в корпус „А” към Ректората, в изпълнение на препоръките на НАОА след последната програмна акредитация. Залата е проектирана по подобие на истинска съдебна зала с необходимото разположение на спорещите страни, съдебен състав и публика, оборудвана е с компютърна техника и озвучаване. В нея се реализира практическо обучение на студентите юристи чрез провеждане на симулирани съдебни процеси. Залата се използва и за провеждане на семинарни занятия.

Специално за нуждите на студентите по „Право” е предоставена и семинарна зала 54 в корпус „Б”, втори етаж. Залата е с капацитет от 32 места и е оборудвана с компютърни системи, плазмен екран и лабораторен инвентар. На всеки от компютрите е осигурен безплатен достъп до правно информационна система „Сиела” с непрекъснато актуализираща се нормативна уредба и нова съдебна практика. Осигурен е безжичен достъп до високоскоростен интернет, като на видно място е поставена табела с потребителско име и парола за достъп. В залата се провеждат семинарни занятия по няколко от задължителните учебни дисциплини. Залата е оборудвана и със специализирана техника, апаратура и технически пособия, позволяващи провеждане на лабораторни упражнения по дисциплината „Криминалистика”.

За големи курсове и групи студенти при нужда могат да се ползват *аудиториите на двете нови сгради на Университета* (бул. „България”, № 236), където се намира и новото студентско общежитие.

Броят на студентите по право през учебната 2017/2018 г. е общо **1041**, от които **700** са в редовна форма на обучение, а **341** – в задочна форма. За учебната 2017/2018 г. са разпределени за ползване аудитории, семинарни и лабораторни зали с обща аудиторна площ

от **1752,12 кв. м**, осигуряващи **1568 учебни места**. Аудиторната площ за учебна заетост на м² на един студент юрист е **1,68 кв. м**, а за 100 студенти – **168 кв. м**. За аудиторна и лабораторна работа на 100 студенти са осигурени **151 работни места**.

За **редовните студенти** числата са съответно: 250 кв. м и 224 работни места на 100 студенти.

Студентите от ЮФ провеждат занятия по учебни разписания за всеки отделен курс и форма на обучение, публично достъпни на интернет страницата на Факултета [<http://law.uni-plovdiv.net/en/redovno-obucenie>] и [<http://law.uni-plovdiv.net/en/zadocno-obucenie>]. Местоположението на всяка една от залите за обучение е оповестено на интернет страницата на Университета [<https://uni-plovdiv.bg/pages/index/229/>], което позволява бърза ориентация. Осигурено е и информационно табло, поставено на видно място, непосредствено до главния вход на Ректората.

Студентите по „Право” могат да ползват Учебната спортно-тренировъчна зала, собственост на Университета, пригодена и за хора с увреждания. За провеждане на занятията по учебната дисциплина „Физическо възпитание”, освен спортната зала, се използва и аудитория за обучение по физическо възпитание и спорт.

По 6.1.2.

Студентите юристи ползват базите данни и интерактивните услуги посредством електронната система на ПУ и специализираните университетски сайтове. *Освен това за студентите в ЮФ е изградена съвременна информационна инфраструктура чрез интегриране на собствени информационни ресурси с ресурсите на ПУ.* Както беше посочено, за целите на обучението в ЮФ са оборудвани със стационарни и преносими компютри с достъп до интернет и правноинформационната система „Сиела“: семинарна зала 54, Кабинета на криминалистика, Учебната съдебна зала. Преподавателските кабинети са общо 4 и са оборудвани с 10 компютърни системи с достъп до интернет, 10 принтери и 2 ксерокса.

• Площ в м² на компютърни зали на 100 студенти

За обучението на студентите от ЮФ е изградена компютърна база на обща площ повече от 138 м² (без 6-та аудитория и преподавателските кабинети), или по **13,3 кв. м на 100 студенти**. За студенти **редовно обучение** се падат по **19,7 кв. м** на 100 студента.

• Брой компютри на 100 студенти за обучение в ОКС

Осигурен е достатъчен брой компютри за обучението на 100 студенти (общо 20 компютъра). Този брой покрива нуждите на студентите с оглед на факта, че много от тях ползват собствени преносими компютри и други мобилни устройства, за което ЮФ е осигурил необходимите условия (предназначени за целта студентски банки, достъп до електрическата мрежа, Wi-Fi и др.) .

Осигурен е безплатен достъп на студенти, докторанти, преподаватели и служители на ЮФ до безжичен интернет.

По 6.1.3.

Към ЮФ на ПУ функционира специализирана юридическа библиотека, притежаваща необходимия капацитет за поддържане на обемен библиотечен фонд и други информационни ресурси. Тя се намира в сградата на Ректората, където се провеждат учебните занятия на студентите. Специализираната юридическа библиотека (1 ет., Ректорат), разполага с 5 броя компютърни системи за самостоятелна работа с инсталирани правно-информационни системи и свободен достъп до интернет. Шеста аудитория (1 ет., Ректорат) е оборудвана с мултимедиен проектор, стационарен екран и озвучителна система.

Библиотеката е с площ от **61,5 м²**, разполага с **22 читателски места**, **5** стационарни компютъра с инсталирана правноинформационна система „Сиела“ и достъп до интернет. Създадени са условия и за ползване на лични преносими компютри посредством осигуряване на достъп до електрическото хранване. Наличните компютърни станции са свързани и с електронните бази данни, за които Университетската библиотека е абонирана. До

Юридическата библиотека е осигурен достъп за лица с увреждания, като е изграден асансьор и рампа на външните стълбища на сградата.

Библиотечният фонд на Юридическата библиотека е в сумарен обем от около 3700 тома и се е увеличил с повече от две трети спрямо предходния акредитационен период. Значително обогатен е и каталогът с чуждестранни правни съчинения.

Обновяването на библиотечния фонд става чрез заявяване от преподавателите и закупуване на нови книги и учебни помагала. Книги и справочни издания се закупуват и по проекти, изпълнявани от преподавателите, както и като дарения от индивидуални и институционални дарители. Чрез националното и международното междубиблиотечно заемане студентите на практика имат достъп до цялата публикувана научна информация. Всички библиотечни дейности са автоматизирани. Интернет каталогът на библиотеката е достъпен за студенти и преподаватели. Информацията за достъпните бази данни непрекъснато се актуализира на сайта на Университета.

Освен до специализираната библиотека студентите на ЮФ се ползват и от услугите на Централната библиотека на Университета. Наличието на безжичен интернет на територията на ЮФ осигурява непрекъснат достъп на студентите и преподавателите до информационните ресурси на библиотеките и до мрежовите услуги на Университета.

Библиотечният фонд на направление „Право“ се осигурява от Народна библиотека „Иван Вазов“ – гр. Пловдив, и от специализираните библиотеки на български и чуждестранни партньорски институции

По 6.1.4.

Съобразно изискванията на НЕДИ ЮФ на ПУ „Паисий Хилендарски“ не провежда обучение на студентите по право чрез дистанционна форма.

По 6.1.5.

Преподавателският състав осигурява на студентите юристи учебници, учебни пособия и други материали както за задължителните, така и за избираемите и факултативните учебни дисциплини. През периода 2013–2017 г. са създадени нови или осъвременени 59 монографии и учебници с автори – преподаватели от ЮФ на ПУ. С характер на учебни помагала са и повечето от останалите авторски публикации на преподавателите от ЮФ на ПУ (общият им брой за периода е 722), както и защитените 24 дисертации в различните области на правната наука. Това осигурява непрестанен поток от десетки учебни материали на година нова или осъвременена учебна литература, което гарантира ниво на образователния продукт, съответно на динамичните промени в обществените отношения. Собствените и от други автори учебни материали осигуряват фундаменталната подготовка по специалността „Право“, разширяват придобитите специализирани познания, съдействат за изграждане на задълбочено и критично юридическо мислене.

Студентите имат безплатен достъп до посочената в конспектите учебна литература в Юридическата и Университетската библиотеки. Освен това електронният каталог им осигурява възможност за отдалечен достъп до търсената литература [<http://catalog.lib.uni-plovdiv.bg/absw/abs.htm>]. Университетът предоставя на студентите и възможност за отдалечен достъп до своден каталог НАБИС, предоставящ информация за местоположението на търсената от тях учебна литература в различните точки на страната. [<https://uni-plovdiv.bg/>]. Освен свободен и безплатен достъп до библиотечния фонд, на студентите се осигуряват безплатно материали (със собствени материални и финансови средства на Университета): писмени учебни казуси и тестови въпроси, разработени за съответните семинарни занятия.

Юридическият факултет подпомага изследователската и творческата дейност на студентите и докторантите, за което свидетелстват традиционните студентски и докторантски прояви. Консултанти на студентите са преподаватели и докторанти от ЮФ.

Административно обслужване

Административното обслужване на студентите в ЮФ на ПУ се извършва от инспектор от учебно-научното обслужващо звено на Университета „Учебен отдел“ (чл. 13, ал. 5, т. 1 от ПУДПУ). Дейността на отдела е регламентирана в правилник „Учебни процедури“, достъпен на сайта на университета: <https://uni-plovdiv.bg/pages/index/1177/>.

Актуализирана информация във връзка с приети нови моменти на административното обслужване се оповестява на студентите чрез представителите на Факултетния студентски съвет на ЮФ и чрез специализирания сайт на ЮФ. В секция „Съобщения“ към специализирания интернет сайт своевременно се оповестява актуална информация за учебни планове, учебни разписания, промени в учебни графици, за организирани от факултета активности, както и покани за участия на студенти в различни прояви, организирани от адвокатура, съд, прокуратура и други държавни органи.

В специализирания сайт на ЮФ са оповестени и имената на преподавателите с възможност за осъществяване на контакт с тях чрез електронните им адреси, както и в работните кабинети в приемното им време. Регламентирано е приемно време на административните отдели, обслужващи студентите при ЮФ. С цел усъвършенстване на административното обслужване е създадена и вътрешна организация в секретариата на Деканата на ЮФ с ясно разпределени функции и задачи между административния секретар на ЮФ и юрист-секретаря по развитието на академичния състав на ЮФ.

Орган за защита на общите интереси на обучаващите се в ЮФ на ПУ е Студентският съвет, поддържащ собствена интернет страница <https://ss.uni-plovdiv.bg/>. На Факултетния студентски съвет са предоставени правомощия, включващи: осъществяването на координация и съдействие при разрешаване на студентски проблеми на факултетно ниво; координация при разпространяването на информация за студентите; координиране на връзката между студентите и административния персонал по въпроси от значение за защита на общите интереси на обучаващите се в професионалното направление „Право“ към ЮФ.

Констатации по изпълнението на Стандарт 6.

• ЮФ разполага с необходимата съвременна материална база за обучение на студентите в професионалното направление. Факултетът поддържа и развива нейния потенциал чрез обновяване и изграждане на нови центрове и оборудване съобразно спецификата на учебната и научноизследователската дейност. Има условия за обучение на студенти и докторанти със специални нужди.

• Информационната инфраструктура на ЮФ на ПУ е на съвременно технологично равнище. Поддържа се висока степен на осигуреност на обучението на студенти и докторанти с компютърна техника и информационни ресурси. Структурните звена на ПУ и ЮФ предоставят нужния достъп на студентите и докторантите до научни издания и бази данни в подкрепа и улесняване на ориентацията им в обучението. Създадени са условия за самостоятелна работа в специализирана юридическа библиотека, компютъризирани работни места, 24-часов непрекъснат достъп до интернет.

• Академичното и административното обслужване на студентите в ЮФ на ПУ е строго регламентирано, гарантиращо устойчиво упражняване на студентските права.

• Подкрепата на студентите в тяхната учебна, изследователска и творческа работа от страна на преподавателите е активна и разностранна. Налице е много добро ниво на ангажираност на преподавателския състав за подобряване качеството на образователния продукт чрез създаване на нова и актуализиране на вече създадена учебна литература, съответстваща на динамиката в обществените отношения.

Стандарт 7. Управление на информацията

Критерий 7.1. Институцията има изградена организация за управление на информацията, свързана с реализацията на обучението по специалността от регулираната професия „Право“ и последващата реализация на завършилите.

По 7.1.1.

Както вече беше посочено, за качествено и ефективно управление на учебната и административната документация ЮФ на ПУ „Паисий Хилендарски“ използва *Университетската информационна система УНИС*, която автоматизира дейността на Учебния отдел на Университета и цялото административно обслужване на процеса на обучение на студенти (номенклатури, учебни планове и програми, учебни графици, изпитни протоколи, студентски досиета и др.).* ЮФ поддържа и актуализира редовно информацията в системата.

Освен това Юридическият факултет събира и съхранява информация и в *своя база данни – интернет платформа „Компас“, нов специализиран сайт на ЮФ* (в процес на доизграждане), съдържаща анотации и учебни планове на специалността, учебни разписания, графици за изпитни и поправителни сесии, изявите на студенти и докторанти в научни форуми, участието им в научни и приложни проекти, публикационната им дейност и др.

Наблюдение и управление на профила на студентската популация. Всяка година след приключване на кандидатстудентската кампания публично се оповестява информацията за новия прием (брой на записаните студенти по специалността, форма на обучение, незаети бройки, минимален бал и др.). Информацията се обсъжда и анализира на заседание на Факултетния съвет, като се търсят нови възможности за привличане на повече студенти, особено от елитните средни училища в страната.

Наблюдение и управление на развитието и успеха на студентите и процента на отпадналите. Инспекторите от Учебния отдел на ПУ, респективно инспекторът, отговорящ за ЮФ, и ръководителите на катедри осъществяват непрекъснат контрол върху развитието и успеха на студентите чрез информацията за оценките от семестриалните и държавните изпити в базата данни на УНИС, даваща възможност за анализи в различни разрези (по учебни дисциплини, за студентите от специалността като цяло, по групи, за всеки отделен студент). Успехът на студентите, тенденциите в развитието им, процентът на отпадналите от випуските са обсъждани теми на катедрени и факултетни заседания.

За ЮФ на ПУ процентът на отпадналите студенти (по собствено желание) е малък – 1,2% за четиригодишния период 2014–2017 г., а 0,3% е дялът на студентите, които са се преместили в друго висше училище

Проучване на студентското удовлетворение от програмите. Всяка учебна година периодично се организират срещи между представители на студентите и деканското ръководство или част от академичния състав на Факултета, на които се обсъждат теми, свързани с учебния процес и административното обслужване. Студентите имат възможност лично или чрез своите представители да изразят мнение, да поставят въпроси, да изложат свои идеи, да направят предложения и препоръки [<http://law.uni-plovdiv.net/otgovornici-pokursove>].

Факултетната комисия по качеството, с участието на студентски представители, регулярно провежда анкетни проучвания на студентското мнение.

По 7.1.2.

Инициативата за създаване на *Алumni асоциация на завършилите студенти ЮФ на ПУ* е обявена официално на тържеството по връчване на дипломите на випуск 2016 г. (21.04.2017 г.). Същия ден са подадени 85 заявления от абсолвенти за членство в Асоциацията. Обмисля се идеята тя да бъде учредена като сдружение за осъществяване на дейност в частна полза по смисъла на Закона за юридическите лица с нестопанска цел. Към

*В процес на изграждане е нова автоматизирана информационна система на Университета, наречена „Пловдивски електронен университет“.

момента е създадена *фейсбук страница*, която е публична. Активно функционира и *фейсбукалумни група с над 230 участника*, затворена само за нейните членове. Предстои създаването на електронна страница на сдружението, функционално свързана със специализирания сайт на ЮФ. В проекта за новия специализиран сайт на Факултета е предвидена специална секция за Алумни с възможност за онлайн регистрация на членовете.

Според информацията за реализацията на завършилите ОКС в професионалното направление „Право“ от випуск 2016 г., непосредствено след полагане на държавните изпити 16,5% са назначени на длъжности по специалността.

Актуалните данни, представени на срещата на ЕГ (20.02.2018 г.) с потребители, потвърждават изводите за *много добра реализация на завършилите ЮФ на ПУ студенти*:

- 50% от прокурорите и 26% от следователите в Окръжна прокуратура-Пловдив; 61% от прокурорите в Районна прокуратура-Пловдив;

- 30% от съдиите в Окръжен съд-Пловдив (в предходни периоди даже 50%); 65% от съдиите в Районен съд-Пловдив; 60% от съдиите в трите районни съдилища в областта;

- 68% от адвокатите в Адвокатска колегия-Пловдив (в последните години около 90% от новопостъпилите адвокати са възпитаниците на ЮФ на ПУ);

- 74% от служителите с юридическо образование, заемащи различни позиции в Община-Пловдив и структурните ѝ звена и т.н.

По 7.1.3.

ЮФ поддържа актуална база данни за научните постижения в професионалното направление. Актуализирането и промените в съществуваща учебна документация и въвеждането на нови учебни планове и програми се предприемат след проучване на практиката и опита на други утвърдили се в професионалното направление български и чужди университети.

ЮФ е разпознаваем сред българските и международните академични среди. Факултетът осъществява активен и постоянен обмен на информация с университетски партньори по програмата „Еразъм“ и по проекти на национални и европейски научноизследователски програми. Той участва равностойно в многостранни споразумения и двустранни договори за сътрудничество с утвърдени български и чуждестранни университетски и други институции.

Възможност да се поддържа информация за световните постижения в професионалното направление дава и международната активност на преподавателския състав чрез членство в международни редакционни колегии на списания и членство в организации, международни научни мрежи и научни дружества.

Констатации по изпълнението на Стандарт 7.

- *ЮФ на ПУ има изградена добре действаща система за наблюдение и управление и утвърдена практика за обсъждане и публично огласяване на резултатите, свързани с управлението на качеството на образованието и потребностите от промяна относно: профила на студентската популация; развитието и успеваемостта на студентите; студентското удовлетворение от учебните ресурси и оказваната подкрепа на студентите.*

- *Студентите имат високи очаквания и изисквания към обучението си във Факултета. Те са добре ориентирани в своите желания и в избора си на професионално направление. Студентските очаквания мотивират въвеждането на учебни програми, които да осигуряват широк избор и възможност за гъвкава реализация на пазара на труда. В основната си част студентите показват висока мотивация и добро усвояване на знанията.*

- *Оценката на потребителите за подготовката на завършилите студенти, свързана с придобитите първоначални теоретични и практически знания, умения и компетенции за справяне с професионалните ангажименти, е положителна. В основната*

си част възпитаниците на ЮФ на ПУ се интегрират безпроблемно в реална работна среда и имат успешна реализация.

- За осигуряване на необходимите предпоставки за установяване, нормално функциониране и развитие на взаимоотношенията между своите бивши и настоящи възпитаници ЮФ на ПУ „Паисий Хилендарски” е поставил началото на създаване на алумни организация на възпитаниците на Факултета.

ЮФ на ПУ поддържа актуална база данни за научните постижения в направление „Право“. Актуализирането и промените в съществуващата учебна документация и въвеждането на нови учебни планове и програми се предприемат след проучване на практиката и опита на други утвърдили се в професионалното направление български и чужди университети. Факултетът е разпознаваем сред българските и международните академични среди.

Стандарт 8. Информация за обществеността

Критерий 8.1. Институциите публикуват ясна, точна, обективна, актуална и лесно достъпна информация за всички дейности, свързани с обучението по специалност „Право”.

По 8.1.1.

Юридическият факултет на Пловдивския университет публикува актуална и точна информация за своите дейности и програми по следните канали:

- *Специализиран уеб сайт на Факултета*, който съдържа всички необходими детайли, свързани с неговата структура, преподавателския състав, обучението, изпитните сесии, достъпни материали, препоръчителни информационни ресурси и т.н.

От структурата и съдържанието на сайта на ЮФ ясно се вижда редовното и коректно огласяване на всички теми и проблеми, свързани с ЮФ: новости, решения, разпоредби, предстоящи събития. В раздел „Наука” се отразява научноизследователската дейност на преподавателите, докторантите и студентите от ЮФ. Осигурен е достъп до електронна система, която съдържа актуална информация за авторските публикации, придружени с хипервръзки, водещи до основния текст.

В сайта има и подсекция за кандидат-студенти, която дава информация за начина на кандидатстване в специалността „Право“, предвид факта, че тя е държавно регулирана специалност. За посетителите на сайта са указани и допълнителни връзки и препратки, с които се допълва и разширява необходимата им информация.

- *Уеб страница на ПУ „Паисий Хилендарски”*, която съдържа информация от общ характер за провежданото обучение в професионалното направление „Право” [<https://uni-plovdiv.bg/pages/index/44>]; кандидат-студентски справочници на Университета, които съдържат информация за предлаганите специалности и характеристиките на обучението в тях [<http://law.uni-plovdiv.net/en/obucenie>].

- *Интернет форум на ЮФ за получаване на обратна информация* от страна на преподавателите в процеса на обучение на студентите [<https://forum.uni-plovdiv.net/index.php?board=31.0>].

- *Фейсбук страница на ЮФ* [<https://www.facebook.com/lawfaculty.pu>].

По 8.1.2.

Всяка учебна година Университетският студентски съвет издава наръчник „Студентски съветник за първокурсника” (*Приложение 1 към Стандарт 8 на Доклада-самооценка*). В него са описани правата, задълженията и процедурите, свързани с обучението. Съобщения за промени в условията на обучение, формите на изпит и обновени учебни програми се публикуват на специализирания сайт на Факултета, както и на информационните табла на ЮФ. Новоприетите студенти във Факултета получават информация за предстоящото следване и лично от деканското ръководство на церемонията по откриване на учебната година.

Правилникът „Учебни процедури“, по който се извършва административното обслужване на студентите от ЮФ на ПУ от инспектора от отдел „Учебен“, е достъпен на сайта на Университета [<https://uni-plovdiv.bg/pages/index/1177/>].

По 8.1.3.

В ЮФ периодично се обявяват условията за обучение, квалификационните форми и перспективите за професионална реализация по следните информационни канали:

- на специализирания сайт на Факултета има подробна и достъпна информация за съдържанието на обучаваните дисциплини, така че студентите да могат бързо да се ориентират и да подберат избираемите и факултативните дисциплини съобразно профила, който искат да придобият;

- на специализирания сайт на Факултета се публикува информация за срещи с работодатели, лекции на специалисти от практиката и на гост-лектори;

По 8.1.4.

Научната продукция и творческите изяви на студенти и преподаватели се популяризират чрез:

- организиране на годишни научни конференции с възможност за публикуване на разработки в издавани от Университетското издателство сборници, както и в списания, индексирани в SCOPUS;

- организиране на студентски и докторантски научни форуми;

- издаване на специализираното юридическо онлайн списание на ЮФ на ПУ „*StudiaIuris*“, създадено с решение на Факултетния съвет от 2014 г. [studiainuris.com]. В списанието намират поле за изява вече известни в областта на правото автори, представители на магистратурата и адвокатурата, както и млади юристи и студенти, които представят свои становища и изследвания по проблеми в кръга на техните професионални и научни интереси. Списанието предлага различни рубрики, където всеки може да намери своето място: статии, дискусии, чуждестранен опит, усъвършенстване на законодателството, млади автори;

- стимулиране (вкл. и поемане на финансовите разходи) участието на преподаватели, студенти и докторанти в международни научни форуми;

- осигуряване на възможност за съвместна работа на преподаватели и докторанти с колеги от университети в България и чужбина и др.

Публикациите от научни форуми, организирани от ЮФ или с участието на преподаватели от Факултета, са достъпни за всички студенти: онлайн или в Юридическата библиотека.

По 8.1.5.

Условията за мобилност на студенти и преподаватели се съобщават по следните начини:

- правилата за реализиране на студентска и преподавателска мобилност по Еразъм+ са публично достъпни на сайта на ПУ [<http://law.uni-plovdiv.net/en/programa-eraz-m>];

- провеждат се периодично срещи със студенти и преподаватели, за да бъдат разяснени правилата за мобилност и да се улесни изборът на най-подходящата приемаща институция;

- публикуват се обяви за стипендии и възможности за мобилност на базата на двустранни споразумения или специализирани програми.

Констатации по изпълнението на Стандарт 8.

- В ЮФ на ПУ „Паисий Хилендарски“ има устойчива система и утвърдени практики за публикуване и популяризиране на необходимата информация за студенти, докторанти и преподаватели и като цяло – за обществеността, относно „жизнения“ цикъл на

обучението на студентите, квалификационните форми и перспективите за професионална реализация на завършиващите студенти, научноизследователската дейност на Факултета.

- *На академичния състав, докторантите и студентите са осигурени много добри ресурси и възможности за популяризиране на резултатите от изследователската им дейност.*

- *Информацията относно условията за мобилност на преподавателите, докторантите и студентите е публична и достъпна.*

Стандарт 9. Текущ мониторинг и периодичен преглед на програмите

Критерий 9.1. ЮФ на ПУ извършва регулярен мониторинг и актуализиране на учебните програми съобразно еволюцията на научните знания и технологии при обучението по специалността.

По 9.1.1.

- Актуалност на учебните програми и потребностите от промяна.

Учебната документация периодично се анализира и обновява в съответствие с развитието и постиженията на науката и резултатите от теоретичните и научно-приложните изследвания, очакванията на студентите и потребностите на практиката. Спазването на установения ред за разработване, утвърждаване и изменение на учебната документация, както и за оценка на постиженията на студентите в учебния процес се гарантира с административния контрол на ръководителите на катедрите и на деканското ръководство. Актуализираната учебна документация относно обучението в ЮФ се публикува своевременно на специализирания сайт на Факултета, като всяка катедра предоставя актуално описание на учебните задължителни, избираеми и факултативни дисциплини.

Учебните програми периодично се актуализират от преподавателски екипи и обсъждат в катедрените съвети. Извършваните промени могат да са еднократни и дългосрочни. Еднократни промени се правят при извънредни ситуации. Дългосрочните промени са свързани с оптимизация на учебния план, обикновено отчитат резултатите от проведени анализи и обсъждания в катедрите и Факултета и се утвърждават от АС на ПУ. В ЮФ е въведена и се прилага практика за периодично провеждане на работни семинари на преподавателския състав, технически сътрудници, инспектори от учебния отдел и представители на Студентския съвет, на които се обсъждат и проблеми, свързани с учебната документация.

- Мониторинг на позицията на студентите в процеса на професионалната им подготовка.

Проучването на мненията, оценките и предложенията на студентите за качеството и удовлетвореността от учебното съдържание, методите на преподаване и оценяване е регламентирано и се извършва периодично в рамките на Системата за управление на качеството, както и чрез непрекъснатото взаимодействие с Факултетния студентски съвет.

- Мониторинг на постиженията на студентите в хода на професионалната им подготовка

Студентите в ЮФ на ПУ са информирани относно нормативната уредба на учебния процес, либерализацията на обучението, стойностно ориентираното обучение. Уточнени са формите и методите на обучение и организацията на обучението по учебните дисциплини – за аудиторна и извънаудиторна заетост. Регламентирани са ясни и прозрачни правила за оценяване знанията на студентите и за присъждането на кредити. Разработени са принципите и правилата за написването и оценяването на реферати и за изпълнението на други творчески самостоятелни теми.

Обобщеният извод от анализа на резултатите от проведените през акредитационния период анкетни проучвания сред студентите, както и впечатлението от проведената среща със студенти по време на посещението на Експертната група е, че изучаваните от тях дисциплини са в съответствие с нуждите на професионалната им

подготовка като юристи. Непрекъснато се следят промените в общественоекономическата и правната сфера, за да се осигури адекватност на учебните планове и програми.

- **Мониторинг на качеството на преподаване, съотнесено към съвременните изисквания за оличностяване на образователния процес.** Това се постига чрез:

- Създадената практика за наличие на динамична непосредствена връзка на студентите с техните преподаватели: по телефон, електронна поща, в социалните мрежи;

- Намаляването на максималния брой студенти в учебните групи от 30 на 20 души е допринесло и улеснило индивидуализацията на работата със студентите и на тяхното оценяване;

- Системното проучване и съобразяване с мнението на студентите е мотивиращ фактор за тяхното участие в изготвянето и актуализирането на учебните планове и програми, академичната натовареност, изпитните процедури, графика на изпитите;

- Възможностите за индивидуална работа и индивидуално представяне в множеството студентски клубове и кръжоци и в правните клиники на Факултета.

- **Мониторинг върху организацията и възможността за динамична промяна на образователната среда.**

Съществуващата система за управление на качеството на образователния процес дава възможност за динамични промени в образователната среда на студентите юристи, както и на средата, в която работят преподавателите от Факултета. Това става чрез набелязването на мерки, огласени на заседания на органите за управление на ПУ и ЮФ и публично оповестени на сайта за изпълнение препоръките от одитите на вътрешната система с цел подобряване на нейната ефективност.

- **Мониторинг върху мнението на студентите за качеството на получените знания, съдържанието на учебния план, учебните програми, методите на преподаване и на тази основа перспективата за професионална реализация по специалността.**

Практика в ЮФ е редовното търсене и получаване на обратна информация (чрез анонимно анкетиране и лично изразявани позиции на представителите на студентите в заседанията на Факултетния съвет, Комисията по качеството на ЮФ и по други поводи) от студентите за мнението и оценката им относно учебните планове и програми, учебните занятия (лекции, практически и семинарни упражнения) и за преподавателите, които ги водят, за методите на преподаване, за съответствието между учебното съдържание и студентските очаквания за професионална подготовка.

Като обобщение на анкетните студентски виждания може да се заключи, че студентите по право имат високо мнение за качеството на обучение, което им се предлага в ЮФ на ПУ. Учебното съдържание на преподаваните дисциплини оценяват като полезно, включените в него теми и проблеми за по-голямата част от анкетираниите са актуални, в голяма степен езикът, на който се преподава, е достъпен.

По 9.1.2.

Наблюдението на развитието и успеха на студентите се осъществява от инспекторите от Учебния отдел на ПУ, респективно от инспектора, отговарящ за ЮФ, и ръководителите на катедри чрез информацията за оценките от семестриалните и държавните изпити в базата данни на Университетската информационна система. Тази информация дава възможност за анализи в различни разрези (по учебни дисциплини; за студентите от специалността като цяло, по групи, за всеки отделен студент).

Има практика преподавателите самостоятелно да обобщават резултатите от проведените от тях изпити.

Успехът на студентите, тенденциите в развитието им, процентът на отпадналите от випуските са обсъждани теми на катедрени и факултетни заседания.

Констатации по изпълнението на Стандарт 9.

- Съществува система за управление и мониторинг на качеството на образователния процес по отношение на: актуалността на учебните програми и потребностите от промяна; позицията на студентите в процеса на професионалната им подготовка; изискването за оличностяване на образователния процес; организацията и възможността за динамична промяна на образователната среда; мнението на студентите за качеството на получените знания, съдържанието на учебния план, учебните програми, методите на преподаване и на тази основа – за перспективата за професионална реализация по специалността.
- Осъществява се непрекъснат мониторинг и последващ анализ на успеваемостта на студентите от ЮФ на ПУ.

Стандарт 10. Циклично външно осигуряване на качеството

Критерий 10.1. Институциите извършват планирани дейности за самооценяване и външни оценки на всички учебни програми по специалността от регулираните професии.

По 10.1.1.

В ЮФ редовно се извършва *самооценка* на цялата учебна документация по специалността, на резултатите и ефективността от преподавателската, научноизследователската и публикационната дейност. Това се прави както на факултетно и катедрено ниво, така и от Комисията по качество към Факултета.

Външен контрол върху качеството на учебния процес се осъществява от експертните групи към НАОА при оценяването и акредитацията на професионалното направление и докторските програми. В указаните срокове се вземат необходимите мерки за изпълнение на препоръките, направени от Акредитационния съвет на НАОА. Отчита се положителен ефект от изпълнението на тези препоръки.

По 10.1.2.

Юридическият факултет на ПУ „Паисий Хилендарски” е един от престижните и перспективни факултети в страната. Факултетът полага непрекъснати усилия за поддържане на своята конкурентоспособност сред останалите юридически факултети чрез подобряване качеството на предлагания на студентите образователен продукт, нивото на техните познания и практически умения. Доказателство за това е изпълнението на годишните планове за прием на студенти, определени от МОН.

Изучаването на конкурентната среда се отчита като съществен фактор за привличане на студенти и докторанти. За целта се анализират резултатите от рейтинговите проучвания на българските университети в професионалното направление. Използват се пълноценно постъпващите данни от Университетския информационен център. Поддържат се много добри контакти със структурите на съдебната и изпълнителната власт в града, с професионалните организации и членове на адвокатурата, с нотариуси, частни и държавни съдебни изпълнители и др., като се цени особено тяхното обратно мнение.

Отчитайки конкуренцията от страна на други ВУ, ръководството на ЮФ прилага различни подходи за поддържане на висок интерес към специалността „Право” в ПУ:

- повишава се квалификацията на преподавателите от Факултета;
- насърчава се академичния състав, докторантите и студентите в тяхната научноизследователска и публикационна дейност;
- **привличат се висококвалифицирани специалисти** от съдебната система и реалния бизнес за водене на правните клиники и на специализирани курсове;
- анализира се **информацията, получена от студенти, провели своите стажове**;
- анализират се резултатите от **анкети със завършили студентис** цел проучване на тяхната реализация, на оценките и препоръките им към обучението, продиктувани от изискванията на трудовия пазар;

- изучава се състоянието на пазара на труда и тенденциите на промените в него.

Проучванията на конкурентната среда се осъществяват както на факултетно, така и на университетско ниво. Ежегодно след приключване на кандидат-студентските кампании се подготвят и обсъждат на заседания на ФС и АС отчети, като се приемат съответни решения [<http://uni-plovdiv.bg/pages/index/178>]. На базата на получените данни се изготвя *анализ на конкурентната среда*, очертават се тенденциите в образователния пазар за следващите години. Факултетният съвет изработва конкретни мерки за съобразяване с промените в интензифициращата се конкурентна среда.

Използвайки различните възможности за изучаване на конкурентната среда, поддържайки контакти с потенциалните работодатели и професионални общности, ЮФ изготвя цялостна стратегия и подготвя възпитаниците си за тяхната пълноценна професионална реализация.

По 10.1.3.

Съгласно Наредбата за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалността „Право“ и професионална квалификация „юрист“, списъкът с университетски преподаватели, които имат право да изпитват на държавни изпити, се утвърждава на национално ниво от министъра на правосъдието и министъра на образованието. В ЮФ на ПУ са налични списъците с хабилитирани преподаватели, които могат да участват в изпитните комисии за държавни изпити по гражданскоправни, наказателноправни и публичноправни науки. Преподаватели от други висши училища се включват съобразно броя на изпитните комисии в съответния вид държавен изпит.

В изпитните комисии на държавните изпити особено важно е участието на съдии от Върховния касационен съд и Върховния административен съд. В Доклада-самооценка това участие е отбелязано като много важно с оглед оценката на висшите магистрати за качеството на обучението и на знанията, които са придобили студентите в 5-годишния курс на обучение. Особени ценни са препоръките на магистратите при подготовката на казусите за практическия изпит, които следва да отчитат релевантната съдебна практика.

По 10.1.4.

За повишаване качеството на различните етапи на образователния процес в ЮФ на ПУ важно значение имат извършваните акредитационни процедури от експертни групи към НАОА и следакредитационни процедури за наблюдение и контрол на трите магистърски програми „Право“, „Международни отношения“ и „Публична администрация“, както и по линия на 11-те докторски програми.

Конкретно във връзка с изпълнението на двете направени препоръки от Акредитационния съвет на НАОА от предходната акредитация на професионално направление „Право“ в ЮФ на ПУ през 2013 г., като резултат се отчита оптимизирането в по-голяма степен на учебния процес чрез повишаване капацитета на Факултета за обучаване на по-големи курсове и групи студенти, увеличаването на възможността за използване на интерактивни методи и презентации, подобряване планирането на научноизследователската дейност. Изградената съвременна материална база и научна инфраструктура, с които разполага ЮФ на ПУ, допринасят за покриване на стандартите за осигуряване на качеството в европейското пространство за висше образование.

Констатации по изпълнението на Стандарт 10.

- *В ЮФ редовно се извършват процедури по самооценка на учебната документация по специалността, на резултатите и ефективността от преподавателската, научноизследователската и публикационната дейност. Положително се оценяват в качеството им на външни одити извършваните акредитационни процедури и следакредитационни процедури за наблюдение и контрол от НАОА. Отчита се тяхното важно значение за повишаване качеството на различните етапи на образователния процес*

в ЮФ на ПУ и за осигуряване на качество в европейското пространство за висше образование чрез изпълнението на направените препоръки.

- Специалността „Право” в ПУ работи в силно конкурентна среда. Факултетът полага непрекъснати усилия за поддържане на своята конкурентоспособност сред останалите юридически факултети в страната чрез нейното непрекъснато изучаване и прилагане на различни подходи за поддържане на висок интерес към специалността и привличане на студенти и докторанти.

- Спазва се изискването на НЕДИ в състава на комисиите за държавни изпити да участват преподаватели от други висши училища и потребители, с цел обратна информация за постиженията на студентите.

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

С оглед на изложените резултати от извършената проверка и направените изводи по отделните стандарти на Критериалната система на НАОА, Постоянната комисия по социални и правни науки, сигурност и отбрана изразява мнение, че трябва да се продължи акредитацията за прием и обучение в ОКС „магистър” по специалността „Право” в Юридическия факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски”.

Постоянната комисия предлага на Акредитационния съвет да определи капацитет на специалността от регулирани професии „Право“ в Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“ 1300 студенти.

V. ПРОЕКТ ЗА ПРЕПОРЪКИ НА ПОСТОЯННАТА КОМИСИЯ:

1. За повишаване качеството на учебната дейност и удовлетворяване в по-пълна степен на очакванията на студентите и потребителите провежданото обучение с практическа насоченост на студентите да продължи да се активизира и обогатява с нови форми и инициативи. *Срок: постоянен, с ежегодно отчитане.*

2. Юридическият факултет да изгради автоматизирана база данни за реализацията на своите възпитаници, която непрекъснато да се допълва и актуализира. *Срок: месец декември 2020 г.*

Председател на ПКСПНСО:

проф. д.ик.н Гошо Петков